

EVALUATIE

EXPERIMENT RESULTAATGERELATEERDE BELONING

LETSEL – EN OVERLIJDENSSCHADEZAKEN

Bureau van de Nederlandse orde van advocaten

Maart 2025

INHOUD

Lijst van afkortingen

Begrippenlijst

Inleiding	5
1. Het experiment en de evaluatie ervan	
1.1 Totstandkoming en achtergrond van het experiment	6
1.2 Het experiment in het kort	7
1.3 Evaluaties van het experiment	7
1.4 Probleemstelling en onderzoeksvragen van deze evaluatie	8
1.5 Werkwijze en opzet	8
2. Behoeft RUB letsel – en overlijdensschadezaken	
2.1 Rechtzoekenden	9
2.2 Advocaten	9
2.3 Tussenconclusie	10
3. Deontologisch analyse	
3.1 Mogelijk deontologische risico's	11
3.2 Mitigatie van risico's	12
3.3 Het toezicht	15
3.4 Naleving voorschriften in de praktijk	16
3.5 Tussenconclusie	17
4. Internationale analyse van resultaatgerelateerde beloning	
4.1 Code of conduct van de CCBE en de Code of Ethics van de IBA	18
4.2 Eerder rechtsvergelijkend onderzoek	18
4.3 De uitvraag in 2024 en inventarisatie van de resultaten hiervan	19
4.4 Paragraaf 7.4.3. van de Voda in internationaal perspectief	19
4.5 Tussenconclusie	20

5. Uitbreiding van resultaatgerelateerde beloning?

5.1 Beloningssysteem voor advocaten in Nederland	21
5.2 Verruiming RUB?	21
5.3 Aanbeveling	23

Conclusies en aanbevelingen	24
------------------------------------	-----------

Literatuurlijst

Lijst van aangehaalde jurisprudentie

Lijst van geraadpleegde informanten (in alfabetische volgorde)

BIJLAGEN

I Regeling van paragraaf 7.4.3. Verordening op de advocatuur

II Questionnaire in het kader van de internationale analyse in 2024

LIJST VAN AFKORTINGEN

ASP: Advocaten voor slachtoffers van personenschade

Awb: Algemene wet bestuursrecht

CCBE: Council of Bars and Law Societies in Europe (CCBE)

IBA: International Bar Association

LSA: Vereniging voor letselschadeadvocaten

RUB: Resultaatgerelateerde beloning

Voda: Verordening op de advocatuur

WAA: Werkgroep artsen advocaten

Wrb: Wet op de rechtsbijstand

BEGRIPPENLIJST

Beloningssysteem: een geheel van regels, van welke aard dan ook, waarin is vastgelegd welke beloning door advocaten mag worden bedongen voor bepaalde werkzaamheden

Contingency fee: overeenkomst waarbij een voorwaardelijke vergoeding is overeengekomen (term die gebruikt wordt in de rechtsvergelijkende literatuur)

Experiment: Experiment Resultaatgerelateerde beloning letsel – en overlijdensschadezaken

Flat fee: rechtsbijstand voor een vaste prijs

No cure no pay: beloningsafpraak tussen advocaat en cliënt op grond waarvan geen beloning verschuldigd is bij een - kort gezegd - ongunstige afloop van de zaak.

No win less fee: afspraak waarbij bij het uitblijven van een bepaald resultaat een lagere beloning overeen wordt gekomen

Quota pars litis: alle overeenkomsten op grond waarvan de advocaat aanspraak kan maken op een percentage van de opbrengst, al dan niet in combinatie met een andere beloning

Success fee: iedere afspraak die voorziet in een bonus (bijvoorbeeld een percentage bovenop het gebruikelijke tarief)

INLEIDING

Op 1 januari 2014 zijn de bepalingen die betrekking hebben op het experiment resultaatgerelateerde beloning in letsel- en overlijdensschadezaken (paragraaf 7.4.3 Voda) in werking getreden.

Doel van het experiment is het bieden van een grotere toegang tot het recht voor die groep rechtzoekenden in letsel – en overlijdensschadezaken die niet onder de reikwijdte van Wrb vallen en bijgevolg niet in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand maar die desalniettemin onvoldoende draagkrachtig zijn om zelf de kosten voor juridische bijstand te dragen. Ook wil het experiment een meer gelijk speelveld bieden waarin advocaten beter kunnen concurreren met letselschadebureaus die sinds jaar en dag werken met resultaatafhankelijke beloningen.

Om ongewenste neveneffecten te voorkomen zijn aan de toepassing van resultaatgerelateerde beloning strenge eisen gesteld. De experimenteerbepalingen die momenteel in paragraaf 7.4.3 Voda zijn opgenomen, vervallen van rechtswege per 1 januari 2026 (artikel 10.3 Voda). Na een tweetal eerdere evaluaties in 2018 en 2023 wordt het betreffende experiment in deze rapportage voor een laatste maal geëvalueerd, teneinde te kunnen bepalen of de RUB definitief kan worden gecontinueerd.

In deze evaluatie wordt naast een verkenning van de behoefte aan een RUB in de praktijk vooral de nadruk gelegd op een deontologische analyse van de regeling en een internationale verkenning rond de mogelijkheden van de RUB in enige andere lidstaten van de Europese Unie. Naast de vraag of de RUB definitief in de Voda kan worden opgenomen, wordt ook stil gestaan bij de vraag of de RUB op dit moment wellicht ook uitbreiding verdient in andere rechtsgebieden.

1. Het experiment en de evaluatie hiervan

1.1 Totstandkoming en achtergrond van het experiment

Vóór 1 januari 2014 was er – met uitzondering van incasso's – een algeheel verbod op no cure no pay en quota pars litis. Een arrest van het Europese Hof van Justitie in de zogeheten 'NOvA case'¹ en het besluit van de directeur-generaal van de toenmalige Nederlandse Mededingingsautoriteit (thans ACM)², beiden daterend van 2002, brachten echter de discussie op gang of een dergelijk verbod vanuit mededingingsperspectief wel geoorloofd was. Op de achtergrond speelde tevens de vraag of de drempel voor het halen van recht voor de kwetsbare groep slachtoffers van letsel – en overlijdensschade niet te hoog was. Langdurige kostbare procedures zouden immers een barrière kunnen vormen voor de toegang naar passende en kwalitatieve rechtsbijstand.

Een poging van de NOvA om in 2004 door een wijziging op de toenmalige Verordening op de praktijkuitoefening honorering op basis van no cure no pay mogelijk te maken strandde door een vernietigingsbesluit van de toenmalige minister van justitie.³ Door introductie van no cure no pay zou de advocaat, aldus de minister, een eigen belang krijgen. Ook zou no cure no pay risicoloos procederen door rechtzoekenden volgens de minister in de hand kunnen werken. No cure no pay zou, kort gezegd, strijd opleveren met een goede rechtspleging, aldus de minister.

Na het nodige overleg met het ministerie en een aantal advocaten, gespecialiseerd in letselschade, is de NOvA op 1 januari 2014 een experiment gestart, dat wel de goedkeuring van de minister kon dragen. Met dit experiment zou de onafhankelijkheid van de advocaat wel voldoende zijn geborgd.⁴ Met dit experiment werd voor advocaten de mogelijkheid geopend van een gereguleerde no cure no pay in combinatie met een succes fee in de vorm van quota pars litis in letsel – en overlijdensschadezaken.

Doel van dit experiment was en is de vergroting van de toegang tot het recht voor die rechtzoekenden die enerzijds gelet op de hoogte van hun inkomen niet in aanmerking komen voor gefinancierde rechtsbijstand maar anderzijds toch niet over voldoende middelen beschikken om bij het verhalen van letsel – en overlijdensschade zelf de kosten van een advocaat te bekostigen. Daarnaast had het experiment tot doel een gelijk speelveld te creëren voor letselschadeadvocaten met andere juridische dienstverleners in de letselschadebranche die hun diensten op basis van een resultaatafhankelijke honorering aanboden. Deze vormen van resultaatafhankelijke beloning werden door de Hoge Raad in beginsel als redelijke kosten als bedoeld in artikel 6: 96 lid 2 BW worden beschouwd.⁵

¹ HvJ EG 19 februari 2002, zaak C309/99 NOvA case: [EUR-Lex - 61999CJ0309 - EN - EUR-Lex](#)

² Besluit van de directeur-generaal van de Nederlandse Mededingingsautoriteit van 21 februari in zaak 560 (Engelgeer): [Title](#)

³ Besluit van 9 maart 2005, houdende vernietiging van de Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning) van de Nederlandse Orde van Advocaten van 25 maart 2004, [Staatsblad 2005, 123 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)

⁴ Kamerstuk 31753, nr. 65: [Brief regering; Verordening resultaatgerelateerde beloning advocaten \(no cure no pay\) - Rechtsbijstand - Parlementaire monitor](#)

⁵ HR 26 september 2014: ECLI: NL:HR:2014-2797 (de Jonge/Scheper Ziekenhuis): [ECLI:NL:HR:2014:2797, Hoge Raad, 13/04192](#)

1.2 Het experiment in het kort

Het experiment is als uitzondering op het no cure no pay en quota pars litis verbod van artikel 7.7 Voda ondergebracht in paragraaf 7.4.3 van de Voda, waar door middel van een vijftal bepalingen vorm wordt gegeven aan een strikt gereguleerde vorm van no cure no pay in combinatie met quota pars litis.

Artikel 7.9 Voda vormt de toegangspoort tot de RUB, waarbij voorwaarden worden gesteld aan de complexiteit van de te verlenen rechtsbijstand en tevens voorrang wordt verleend aan de gefinancierde rechtsbijstand, voor zover deze mogelijk en gewenst is. Artikel 7.10 Voda geeft de bandbreedtes aan van de RUB. Afhankelijk van of de cliënt, dan wel de advocaat het risico van de (buiten) gerechtelijke kosten⁶ draagt, mag een advocaat bij het bereiken van een financieel resultaat het gebruikelijke uurtarief met een factor van ten hoogste 2 respectievelijk 2,5 vermenigvuldigen tot een maximum van 25% respectievelijk 35% van dit resultaat.

Artikel 7.11 Voda bevat bepalingen waar een advocaat, die een RUB afsprekt, zich aan heeft te houden. Deze voorschriften hebben met name betrekking op het deugdelijk informeren van de cliënt (lid 1 en 2), het tussentijds beëindigen van de rechtsbijstand (lid 3) en het betrekken van de cliënt bij belangrijke besluiten tijdens de rechtsbijstand (lid 4).

De advocaat is verplicht om schriftelijk vast te leggen op welke wijze aan deze voorschriften is voldaan. Artikel 7.12 Voda schrijft vervolgens voor wat er in een RUB – overeenkomst met de cliënt moet komen te verstaan. Tenslotte schrijft artikel 7.13 Voda voor dat de advocaat van elke afgesloten RUB – mede ten behoeve van het evalueren van het experiment - zijn (lokale) deken op de hoogte moet brengen.

1.3 Evaluaties van het experiment

In eerste instantie zou het experiment tot 1 januari 2019 lopen. Na evaluatie zou dan al dan niet tot definitieve voortzetting van deze regeling worden besloten. Deze eerste evaluatie heeft in 2018 plaatsgevonden. De resultaten van deze evaluatie zijn vastgelegd in een rapport van 5 november 2018⁷. Conclusie na deze evaluatie was dat ‘de regeling, alhoewel beperkt toegepast, het beoogde doel in zekere mate dient’. Voorts is bij deze evaluatie geconstateerd, dat er geen ongewenste neveneffecten bekend zijn en dat de regeling daarmee een rustig bezit lijkt te zijn. Omdat een evaluatieperiode over een periode van 5 jaar (effectief 4 jaar) te kort werd geacht, zulks tegen de achtergrond van het over het algemeen langdurige traject van letsel – en overlijdensschadezaken, werd het experiment voor de duur van vijf jaren (tot 1 januari 2024) verlengd. De tweede evaluatie medio 2023, waarvan geen rapport is opgemaakt, betrof in hoofdzaak een navraag bij de dekens van de meldingen die in het kader van artikel 7.13 Voda waren gedaan. Ofschoon hieruit geen bijzonderheden bleken en uit het toezicht ook geen signalen met betrekking tot de RUB bekend waren, werd

⁶ Deze kosten zijn onder meer: de reiskosten van de advocaat, kosten van medische adviezen en medische informatieverstrekking in opdracht van de advocaat, kosten in verband met toedrachtsonderzoeken of inschakeling van rekenbureaus, arbeidsdeskundigen en schade-experts in opdracht van de advocaat, kosten van getuigen en tolken, deurwaarderskosten, kosten van gerechtelijk of buitengerechtelijk tussen partijen benoemde deskundigen, het griffierecht, alsmede het bedrag van een eventuele kostenveroordeling van de rechtzoekende.

⁷ Evaluatie Experiment Resultaatgerelateerde beloning in letsel- en overlijdensschadezaken van 5 november 2018: [Evaluatie van het experiment](#)

eind 2023 door het college van afgevaardigden besloten om het betreffende experiment nog met twee jaar (tot 1 januari 2026) te verlengen ten behoeve van een definitieve eindevaluatie. Reden voor deze verlenging was de behoefte aan een deontologische slotanalyse van het experiment en de situering van dit experiment in een meer internationale en rechtsvergelijkende context. Voorts werd ook de wens uitgesproken om te verkennen of de uitbreiding van resultaatafhankelijke beloningsvormen naar andere rechtsgebieden in het kader van het vergroten van de toegang tot het recht (op den duur) opportuun is.

1.4 Probleemstelling en onderzoeksvragen van deze evaluatie

Aan de orde is de hoofdvraag of de bepalingen in paragraaf 7.4.3 van de Voda waarin een RUB voor letsel – en overlijdensschadezaken mogelijk is gemaakt, al dan niet definitief in de Voda moeten worden opgenomen.

De beantwoording van deze hoofdvraag laat zich onder verdelen in het beantwoorden van de navolgende subvragen:

- Biedt de praktijk voldoende aanknopingspunten om de RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken definitief voort te zetten?
- Bestaan er vanuit deontologisch perspectief bezwaren tegen een definitieve voortzetting van de RUB in letsel – en overlijdensschadezaken?
- Loopt de Nederlandse variant van de RUB in letsel – en overlijdensschadezaken in de pas met de regelingen, zoals die in andere EU – landen gelden?

Los van het bovenstaande zal tenslotte worden ingegaan op de vraag of de RUB zich leent voor bredere toepassing in de Nederlandse beloningssystematiek van advocaten. Bij de beantwoording van deze vraag zal de insteek worden gekozen of met een dergelijke bredere toepassing de toegang tot het recht al dan niet wordt vergroot.

1.5 Werkwijze en opzet

Deze evaluatie is tot stand gekomen door een combinatie van deskresearch met gesprekken uit het veld en de wetenschap.

Ook is er een uitvraag gedaan bij de balies van andere lidstaten van de Europese Unie.

Bij gelegenheid van deze evaluatie is tevens gebruik gemaakt van de verkregen resultaten uit de evaluaties van 2018 en 2023, waaronder de resultaten van de uitvraag onder de dekens die medio 2023 heeft plaatsgevonden.

2. Behoeft RUB letsel – en overlijdensschadezaken

Dit onderdeel geeft antwoord op de vraag of de praktijk voldoende aanknopingspunten biedt om de RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken definitief voort te zetten. Hierbij zal eerst het perspectief van de rechtzoekende en vervolgens het perspectief van de advocaat worden gehanteerd.

2.1 Rechtzoekenden

Uit de gesprekken die eind 2024 hebben plaatsgevonden met vertegenwoordigers van onder meer de LSA, ASP en WAA is naar voren gekomen, dat de toegevoegde waarde van het experiment vooral is gelegen in het bieden van toegang tot het recht in complexe zaken op het gebied van letsel – en overlijdensschadezaken met een groot financieel belang en hoge kosten in de voorfase. Dit betreft zaken met een relatief grote onzekerheid over de kans van slagen. Als voorbeelden zijn in dit verband een aansprakelijkheidstelling als gevolg van Corona/longcovid bij een ZZP'er in de zorg en aansprakelijkheidstellingen op grond van niet deugdelijk functionerende apnoe – apparatuur genoemd. Ook is in dit verband melding gemaakt van een claim rond borstimplantaten. Unaniem zijn de verschillende vertegenwoordigers van de specialisatieverenigingen van oordeel, dat zonder RUB deze en een aantal andere principiële aansprakelijkheidskwesties niet zouden zijn opgepakt en zouden zijn doorgezet. Deze zaken zouden dan tussen wal en schip zijn geraakt. Naast het bieden van toegang tot het recht kan uit het voorgaande worden afgeleid, dat de RUB derhalve ook een positieve weerslag heeft op de rechtsontwikkeling. Kwesties met een onzekere juridische uitkomst zijn immers toch opgepakt, dankzij de RUB, waarbij de financiële risico's tussen advocaat en rechtzoekende anders zijn verdeeld dan bij reguliere beloningsvormen. Vooral bij medische aansprakelijkheidskwesties en bepaalde arbeidsongevallen blijken de uitkomsten vrij onzeker te zijn en is er in het voortraject in de regel behoefte aan vrij kostbare specialistische onderzoeken, waarvan op voorhand allerm minst duidelijk is of deze uiteindelijk wel verhaalbaar blijken.

In dat licht bezien geven de absolute cijfers, zoals deze blijken uit de evaluaties van 2018 en 2023 van 87 respectievelijk 55 aan de dekens gemelde casussen waarbij een RUB is afgesproken dan ook een vertekend kwantitatief beeld van het belang van de RUB voor de toegang tot het recht. Hierbij moet overigens worden aangetekend dat een deel van de aan de dekens gedane meldingen een substantieel groot aantal cliënten betrof. Met andere woorden: bij een gedane melding waren vaak meerdere cliënten betrokken.

Er is in dit verband overigens ook bij de Raad voor Rechtsbijstand navraag gedaan naar de behoefte vanuit de praktijk om een RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken. Bij de Raad waren hierover geen gegevens bekend, hetgeen ook in lijn is met de opzet dat de RUB juist voor die rechtzoekenden die niet in aanmerking komen voor gefinancierde rechtsbijstand in het leven is geroepen.

2.2 Advocaten

In de onder 3.1 genoemde gespreksronde met specialisatieverenigingen is tevens naar voren gekomen dat alleen al het kunnen aanbieden van een RUB een groot uitstralingseffect heeft. De mogelijkheid van een RUB verlaagt voor rechtzoekenden immers de drempel naar gespecialiseerde advocaten, ook al wordt lang niet in alle gevallen een RUB afgesproken.

Op die manier wordt – zo blijkt uit de praktijk - een gelijk speelveld gecreëerd tussen letselschadeadvocaten en letselschadebureaus met als bijkomend voordeel dat een overeengekomen RUB met een advocaat dankzij de in de Voda opgenomen voorschriften meer waarborgen biedt aan de rechtzoekende dan resultaatafhankelijke beloningen die niet onder het vizier van de Voda en een systeem van toezicht en tuchtrecht zijn afgesproken.

2.3 Tussenconclusie

Op grond van het bovenstaande kan bij wijze van tussenconclusie worden gesteld, dat de RUB voldoet aan de verwachtingen bij aanvang van dit experiment. Door de RUB wordt niet alleen de toegang tot het recht vergroot, maar wordt tevens bijgedragen aan de rechtsontwikkeling op het terrein van letsel – en overlijdensschade. Dankzij de RUB worden immers juridisch complexe kwesties met een onzekere uitkomst opgepakt, die anders vanwege een te hoog financieel risico aan de zijde van de rechtzoekende tussen wal en schip zouden zijn gevallen. De RUB heeft daarnaast bijgedragen aan het creëren van een gelijk speelveld tussen de advocatuur en andere aanbieders van juridische diensten op de letselschademarkt, waardoor gesteld kan worden dat meer rechtzoekenden de weg naar een letselschadeadvocaat hebben gevonden.

3. Deontologische analyse

Dit onderdeel geeft antwoord op de vraag of er vanuit deontologisch perspectief bezwaren bestaan tegen een definitieve voortzetting van de RUB in letsel – en overlijdensschadezaken.

Hierbij zal eerst een inventarisatie plaatsvinden van de deontologische risico's die zich bij een RUB mogelijk kunnen voordoen. Daarna zal worden nagegaan of de bepalingen, zoals vervat in de Advocatenwet, de gedragsregels en de Voda, en dan met name de voorschriften opgenomen in paragraaf 7.4.3 van de Voda, de eerder geïnterpreteerde risico's in voldoende mate mitigeren. Tenslotte wordt ingegaan op aspecten van toezicht en op de uitwerking van de bepalingen in de tuchtrechtpraktijk.

3.1. Mogelijke deontologische risico's

In het kader van de totstandkoming van de RUB zijn een aantal risico's van deontologische aard genoemd⁸. Ook in de doctrine zijn deze risico's besproken, waarbij met name is stil gestaan bij de risico's rond het mogelijk verkrijgen van een significant eigen belang bij de uitkomst van een zaak⁹.

Aantasting van de onafhankelijkheid en partijdigheid van de advocaat

Dat een advocaat een direct significant en eigen financieel belang bij de afloop van een zaak krijgt, is meerdere malen als een mogelijk deontologisch risico bij de introductie van een RUB onderkend. Door het maken van een no cure no pay afspraak in combinatie met een quota pars litis krijgt de advocaat ook een eigen belang bij de afloop van de zaak. Voor zover dit belang parallel loopt met dat van de cliënt is er geen probleem. Als deze belangen echter, afhankelijk van de manier waarop de zaak wordt aangepakt, uit elkaar gaan lopen, ontstaat er spanning en komen mogelijk de kernwaarden onafhankelijkheid en partijdigheid in het geding. Zo kunnen advocaat en cliënt ieder een eigen en tegengesteld belang hebben om ofwel de zaak te schikken en een procedure te beëindigen of om juist voor een mogelijk beter resultaat (verder) te gaan procederen.

'Cherry picking' en het genereren van een onredelijke (hoge) beloning die niet in verhouding staat met de verrichte werkzaamheden

Bij een RUB kan voorts het risico ontstaan, dat advocaten enkel die zaken aannemen, waarbij geen of weinig discussie bestaat rond aansprakelijkheid. Ingewikkelde aansprakelijkheidskwesties met een onzekere uitkomst worden in dit scenario gemedend, waardoor onder de streep de rechtzoekende die het hardst om rechtsbijstand verlegen zit in de kou komt te staan. De door een RUB beoogde vergroting van de toegang tot het recht

⁸ [Resultaatgerelateerde beloning advocatuur \(32123VI-72\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

⁹ J. E. Soeharno, , E. van Rijckevorsel-Teeuwen en J. Loorbach, Integriteit in de Zakelijke Advocatuur : Normenkader en Praktijk, Leonie Rammeloo hoofdstuk 9 de rekening, Den Haag, 2022, p 152.

verwordt dan tot illusie. De CCBE spreekt in dit verband van *speculative litigation* (zie ook 5.1).¹⁰

Hiermee hangt samen het bezwaar dat een RUB mogelijk tot onredelijk hoge beloningen voor advocaten kan leiden, die niet in verhouding staat met de werkzaamheden die zijn verricht. Als dan tevens een deugdelijke en onderbouwde urenadministratie ontbreekt kan bovendien niet worden gecontroleerd of sprake is van een dergelijke wanverhouding. Rechtzoekenden, die als slachtoffer van letsel – of overlijdensschade toch al in een kwetsbare positie verkeren, kunnen op die manier worden geconfronteerd met onredelijk hoge en oncontroleerbare advocatenrekeningen, die ten koste gaan van de schadevergoeding waar zij gelet op hun situatie recht op hebben.

Afhouden van gefinancierde rechtsbijstand

Door het aanbieden en vervolgens overeenkomen van een RUB kan een cliënt de mogelijkheid tot gefinancierde rechtsbijstand worden ontnomen, terwijl deze hier wel recht op heeft. De RUB is daarentegen juist bedoeld voor die groep rechtzoekenden die niet aan de criteria van de Wrb voldoen en bijgevolg niet in aanmerking komen voor gefinancierde rechtsbijstand.

Onvoldoende kennis en inzicht met betrekking tot een RUB aan de zijde van de cliënt

Een cliënt kan de consequenties van het aangaan van een RUB en het te verwachten verloop van de zaak en de hiermee verband houdende kosten minder goed overzien. De advocaat heeft als deskundige een beduidend grotere kennisvoorsprong met betrekking tot de voor – en nadelen van een RUB in een bepaalde zaak. Doordat de cliënt dit overzicht niet heeft, is deze minder in staat andere beloningsmodaliteiten met de RUB te vergelijken om vervolgens een passende keuze te kunnen maken.

3.2 Mitigatie van risico's

Algemeen

Artikel 7.7 lid 1 van de Voda verbiedt no cure no pay (sub a) en quota pars litis afspraken (sub b). De tuchtrechter sanctioneert overtredingen van dit verbod, onder meer variërend van het opleggen van een berisping tot een (voorwaardelijke) schorsing al dan niet onder oplegging van een verplichting tot terugbetaling.¹¹

Daarnaast is gedragsregel 16 relevant, die in lid 1 de informatieplicht en de noodzaak van het schriftelijke bevestigen van afspraken met de cliënt voorschrijft. Gedragsregel 16 lid 2 gebiedt voorts integer en zorgvuldig handelen in financiële aangelegenheden en eist van de advocaat dat deze hierover een nauwgezette verantwoording jegens de cliënt aflegt. Er moet hierbij een, alle omstandigheden in aanmerking genomen, redelijk honorarium in rekening

¹⁰ [EN CCBE CoCpdf1_1382973057.pdf](#)

¹¹ Bijvoorbeeld: RvD Amsterdam 6 september 2016: ECLI:NL:TADRAMS:2016:185: [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrecht](#) of RvD Arnhem-Leeuwarden 19 februari 2018, ECLI:NL:TADARL:2018:16: [ECLI:NL:TADRARL:2018:16 Raad van Discipline 19-02-2018 17-341 | NDFR](#) of RvD Amsterdam, 28 februari 2017, ECLI:NL:TADRAMS:2017:46: [uitspraaknummer](#)

worden gebracht (gedragsregel 17 lid 1). Periodiek en telkens deugdelijk gespecificeerd declareren is hierbij een must, aldus gedragsregel 17 lid 4.¹²

Afgezien van bovenstaande bepalingen zal het handelen van de advocaat ook steeds moeten voldoen aan de kernwaarden (artikel 10a Advocatenwet) en aan de betamelijkheidsnorm, zoals opgenomen in artikel 46 Advocaten. Naast de kernwaarde van onafhankelijkheid is in dit kader ook de kernwaarde integriteit, meer bepaald de financiële integriteit relevant.¹³

Bovendien kunnen honoraria ook door de civiele rechter worden getoetst, waarbij het criterium van een redelijk handelend en een redelijk bekwaam advocaat wordt aangehouden. Dit criterium geldt zowel ten aanzien van de informatieverplichting van de advocaat ten opzichte van de cliënt met betrekking tot mogelijke risico's, maar ook ten aanzien van de hoogte van het door de advocaat in rekening te brengen bedrag. Het bestede aantal uren dient immers overeen te komen met dat wat een redelijk handelend en redelijk bekwaam advocaat in de gegeven omstandigheden aan de zaak zou hebben besteed.¹⁴

Daar waar artikel 7.7 lid 2 van de Voda een uitzondering op het verbod van no cure no pay al dan niet in combinatie met quota pars litis toestaat, blijft het hierboven geschetste deontologische en civielrechtelijke kader onverkort gelden. Voor het afspreken van een RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken gelden bovendien nog de aanvullende voorschriften, zoals opgenomen in paragraaf 7.4.3 van de Voda, die in het navolgende in samenhang met de hierboven genoemde risico's zullen worden besproken. Voldoet de advocaat niet aan deze voorschriften van de Voda dan handelt deze op grond van artikel 7.7 lid 1 Voda tuchtrechtelijk verwijtbaar en is er ruimte voor tuchtrechtelijk maar ook bestuursrechtelijk handhavend optreden.¹⁵

Aantasting van de onafhankelijkheid en partijdigheid van de advocaat

De advocaat kan enkel schikken en een gerechtelijke procedure aanhangig maken of beëindigen na schriftelijke aanvaarding door de cliënt, zo schrijft artikel 7.11 lid 4 Voda voor. Dat betekent dat een advocaat niet eigenstandig kan besluiten om een schikking aan te gaan of om een procedure te beginnen of juist te beëindigen. Daarvoor is een schriftelijke toestemming van de cliënt vereist, die ook deugdelijk moet zijn geïnformeerd over het redelijkerwijs te verwachten verloop van de zaak (artikel 7.11 lid 1 sub a Voda) met een daarbij behorende risico-inschatting en verwachting ten aanzien van de door de advocaat te verrichten arbeid en de te maken kosten (artikel 7.11 lid 2 Voda). De toelichting bij artikel 7.11 lid 4 Voda vermeldt, dat deze bepaling is opgenomen om te voorkomen dat de advocaat op grond van een eigen belang een afweging zou kunnen maken bij het afronden dan wel het escaleren van een procedure. De vereiste schriftelijke aanvaarding van de cliënt bij het nemen van deze stappen zorgt ervoor dat de belangen van de cliënt bij deze belangrijke besluiten een doorslaggevende rol blijven houden.

¹² HvD 10 januari 2020, ECLI:NL: 2020: 19 [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrecht](#)

¹³ HvD 10 februari 2020, ECLI:NL:TAHVD:2020,40 [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrecht](#)

¹⁴ Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2021: ECLI:NL:GHARL:2021:10447, [ECLI:NL:GHARL:2021:10447, Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 200.278.774/01](#)

¹⁵ HvD 10 juli 2017, ECLI:NL: TAHVD: 2017; 151: [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrecht](#)

‘Cherry picking’ en het genereren van een onredelijke (hoge) beloning die niet in verhouding staat met de verrichte werkzaamheden

Om te voorkomen dat een advocaat met zeer weinig inspanning tot een voor de cliënt gunstig resultaat kan komen en daarmee een (onredelijk) hoge beloning opstrijkt, schrijft artikel 7.9 sub a van de Voda voor, dat een RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken enkel mag worden afgesproken als de zaak een zekere complexiteit kent. Is de aansprakelijkheid erkend, staat deze anderszins vast en is er daarnaast sprake van een helder causaal verband tussen gebeurtenis en duidelijk aanwezige schade, dan wordt niet aan de eis van artikel 7.9 sub a Voda voldaan en is een RUB niet toegestaan. Genoemd voorschrift is een nadere uitwerking van hetgeen in gedragsregel 17 lid 1 is voorgeschreven, namelijk dat bij het vaststellen van de declaratie de advocaat een, alle omstandigheden in aanmerking genomen, redelijk honorarium in rekening moet brengen.

Het gevaar van een wanverhouding tussen beloning en de aan de zaak bestede uren wordt bovendien beperkt doordat artikel 7.10 Voda ook bij een RUB het aantal daadwerkelijk aan de zaak bestede uren als grondslag voor de uiteindelijke beloning hanteert. Afhankelijk van de omstandigheid of de advocaat al dan niet de kosten (voor-)financiert, mag het totaal aantal uren worden vermenigvuldigd met factor 2 of 2,5 tot een maximaal bedrag van hooguit 25 of 35% van het financiële resultaat. De artikelen 7.9 sub a en artikel 7.10 Voda maken het opstrijken van een onredelijk hoge beloning met slechts enkele uren werk vrijwel onmogelijk. Daarnaast blijft een deugdelijke urenadministratie vereist, zodat controle en verantwoording achteraf mogelijk is.

Afhouden van gefinancierde rechtsbijstand

Artikel 7.9 sub b Voda maakt een RUB enkel mogelijk als de cliënt niet in aanmerking komt voor gefinancierde rechtsbijstand of als de cliënt hier uitdrukkelijk vanaf ziet. Artikel 7.11 lid 1 sub a Voda schrijft bovendien voor, dat de advocaat de cliënt voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst schriftelijk informeert over de mogelijkheid van door de overheid gefinancierde rechtsbijstand. Deze bepaling sluit overigens aan bij de in gedragsregel 18 neergelegde verantwoordelijkheid van de advocaat om bij het begin van de zaak en verder steeds wanneer daartoe aanleiding bestaat, met de cliënt te overleggen of er termen zijn om te proberen om door de overheid te financieren rechtshulp te verkrijgen.

Als een cliënt uitdrukkelijk afziet van gefinancierde rechtsbijstand geldt dat dit door de advocaat uitdrukkelijk moet worden vastgelegd, waarbij laatstgenoemde de plicht heeft de cliënt erop te wijzen dat deze afstand doet van een recht en wat de consequenties hiervan zijn¹⁶.

Onvoldoende kennis en inzicht met betrekking tot een RUB aan de zijde van de cliënt

Artikel 7.11 van de Voda legt in lid 1 en 2 aan de advocaat een uitgebreide informatieverplichting op. In dat kader moet de cliënt schriftelijk worden geïnformeerd over alternatieven voor RUB en over de toelaatbaarheid ervan in het licht van het bepaalde in artikel 7.9 Voda. Daarnaast moet de advocaat de cliënt schriftelijk informeren over het

¹⁶ HvD 's-Gravenhage, 2 september 2024, ECLI:NL:TAHVD:2024:246 Hof van Discipline 's Gravenhage 240031, [Uitspraak - Overheid.nl](https://uitspraak-overheid.nl) | [Tuchtrecht](https://tuchtrecht.nl)

redelijkerwijs te verwachten verloop van de zaak, de hierbij te verwachten specifieke kosten en de wijze van het berekenen van de RUB, zoals genoemd in artikel 7.10 Voda.

Artikel 7.12 Voda geeft vervolgens voorschriften waaraan de overeenkomst tussen advocaat en cliënt bij het afsluiten van een RUB moet voldoen. Naast een omschrijving van de opdracht en de ingevolge artikel 7.11 Voda aan de cliënt verplicht te verstrekken informatie moeten voorts de financiële afspraken worden vastgelegd. Deze afspraken betreffen: het te verwachten financiële resultaat, het gehanteerde percentage van dit resultaat bij het berekenen van het maximaal te declareren honorarium, het overeengekomen uurtarief van de advocaat en een antwoord op de vraag of de specifieke kosten voor risico van de rechtzoekende of de advocaat zijn. In de overeenkomst moeten tevens bepalingen worden opgenomen voor het geval de rechtsbijstand tussentijds wordt beëindigd en de zaak zo nodig moet worden overgedragen aan een andere advocaat. Tevens is een bepaling voorgeschreven die de cliënt het recht geeft de overeenkomst waarbij een RUB is overeengekomen binnen een te bepalen redelijke bedenktijd zonder gevolgen te beëindigen.

Artikel 7.11 en 7.12 Voda leggen een zware verantwoordelijkheid bij de advocaat om de cliënt bij het aangaan van een RUB te informeren. Ook de advocaat heeft er belang bij om zich vooraf deugdelijk in een mogelijk verloop van de zaak en de hiermee gepaard gaande kosten te verdiepen aangezien dit van belang is voor de inschatting van de eigen risico's, die een RUB voor de advocaat met zich meebrengt. Er bestaat immers de kans, dat bij het uitblijven van resultaat, de werkzaamheden onbetaald blijven.

3.3 Het toezicht

Nu artikelen 7.11 en 7.12 Voda de advocaat verplichten schriftelijk vast te leggen op welke wijze aan de in paragraaf 7.4.3 gestelde voorschriften met betrekking tot het aangaan van een RUB is voldaan, heeft de toezichthouder de mogelijkheid om aan de hand van het dossier na te gaan of de voorschriften van de Voda ook daadwerkelijk zijn nageleefd. Als blijkt dat de betreffende gegevens niet door de advocaat zijn vastgelegd of de met de cliënt afgesloten overeenkomst niet aan de voorschriften voldoet, kan de toezichthouder – los van het eigen recht van de cliënt of belanghebbende om te klagen - op grond van artikel 46f Advocatenwet een klacht indienen. Ook kan de toezichthouder, voor zover opportuun, kiezen voor bestuursdwang door bijvoorbeeld het opleggen van een last onder dwangsom. Het opleggen van een bestuurlijke boete behoort eveneens tot de mogelijkheden.

Van de zijde van de advocaten wordt bij monde van de geconsulteerde specialisatieverenigingen aangegeven, dat de in de Voda opgenomen voorschriften rond RUB goed aansluiten bij de praktijk. Wel wordt de suggestie gedaan om artikel 7.13 Voda, dat voorschrijft om elke RUB aan de deken te rapporteren, te schrappen. Genoemde bepaling leidt, aldus deze verenigingen, tot een onnodige verhoging van administratieve lasten. Ditzelfde signaal kwam ook naar voren bij de rondgang die in 2023 bij de lokale ordes is gehouden. Artikel 7.13 Voda is volgens de toelichting niet alleen opgenomen met het oog op mogelijke handhaving, maar vooral ook met het oog op het evalueren en monitoren van het experiment, zoals dit in de evaluaties van 2018 en 2023 ook naar voren is gekomen. Als besloten wordt om het experiment om te zetten in een definitieve regeling van de RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken is het handhaven van artikel 7.13 Voda op monitoring en evaluatiegronden niet langer noodzakelijk. Ook in het kader van toezicht biedt artikel 7.13 Voda weinig toegevoegde waarde, aangezien alle met betrekking tot de RUB verstrekte informatie en uiteindelijk met cliënten gesloten overeenkomst schriftelijk moet worden vastgelegd, hetgeen toetsing door de toezichthouder op grond van onder meer artikelen

5:16, 5:17 en 5:20 Awb en gedragsregel 29 mogelijk maakt. Op deze wijze kan de toezichthouder nagaan of de voorschriften zijn nageleefd. Daar waar informatie in het dossier ontbreekt, kan dit de advocaat tuchtrechtelijk worden verweten.

3.4 Naleving voorschriften in de praktijk

Tijdens de eerste evaluatie in 2018 bleken er geen signalen of klachten te zijn met betrekking tot de toepassing van de RUB. Bij navraag tijdens de tweede evaluatie in 2023 bij de lokale ordes bleek er evenmin sprake te zijn van signalen of klachten met betrekking tot de RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken. Er zijn tot dusverre met betrekking tot de voorschriften in de Voda rond de RUB geen dekenklachten of bestuursrechtelijke handhavingsacties bekend.

Bij tuchtrechtelijk onderzoek is weliswaar gebleken dat er in 2016 een dekenklacht is ingediend, waarbij aan de advocaat werd verweten dat deze een verboden prijsafsprak in de vorm van een quota pars litis had gemaakt. Nu dit feit zich evenwel in 2009 had voorgedaan, was dit vóór de inwerkingtreding van het experiment en had deze dekenklacht geen betrekking op overtreding van de voorschriften van paragraaf 7.4.3 van de Voda. Te vermelden waard hierbij is dat de tuchtrechter in deze zaak nogmaals de verplichting van de advocaat om uren te administreren te verantwoorden heeft benadrukt.¹⁷ In een andere tuchtrechtelijke uitspraak uit 2018 werd door cliënten eveneens geklaagd over een RUB, die echter ook weer vóór de inwerkingtreding van het experiment was overeengekomen.¹⁸ In een tuchtzaak die in 2017 aanhangig werd gemaakt voor de Raad van Discipline te Amsterdam hadden klagers een klacht ingediend, waarbij de advocaat werd verweten de voorschriften van paragraaf 7.4.3 van de Voda aan de laars te hebben gelapt. Zo zou er geen overeenkomst conform artikel 7.12 Voda zijn opgesteld, zou er ondanks herhaaldelijk verzoek geen urenspecificatie zijn overgelegd, zou er excessief zijn gedeclareerd en zou er ten onrechte verrekening met derdengelden hebben plaatsgevonden. De tuchtrechter constateerde, dat de advocaat zich niet heeft gehouden aan het gestelde in de artikelen 7.9, 7.10, 7.11 en 7.12 van de Voda. Verder werd de advocaat verweten geen uren te hebben gespecificeerd en te hebben verantwoord, hetgeen zoals gezegd ook verplicht is bij een RUB. Nu er geen urenspecificatie was overgelegd en onder schimmige omstandigheden bijna 35% van het uiteindelijk behaalde resultaat in rekening was gebracht door ongeoorloofde verrekening met derdengelden werd de advocaat een schorsing van 26 weken opgelegd, waaronder 13 weken voorwaardelijk met als bijzondere voorwaarde terugbetaling van een ten onrechte met derdengelden verrekend bedrag.¹⁹ Naar aanleiding van deze uitspraak kan worden geconstateerd, dat de voorschriften van paragraaf 7.4.3 van de Voda een goed beoordelingskader voor de tuchtrechter vormen.

Los van voornoemde deontologische analyse is de RUB in letsel – en overlijdensschadezaken in de literatuur ook aan een rechtseconomische analyse onderworpen. Ook hier luidde de conclusie dat er noch op theoretische, noch op empirische gronden doorslaggevende bezwaren zijn tegen het toestaan van contingency fees in letsel – en overlijdensschadezaken. Als belangrijkste voordelen worden in dit verband de

¹⁷ RvD Amsterdam 6 september 2016: ECLI:NL:TADRAMS: 2016: 185: [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrecht](#)

¹⁸ RvD Arnhem-Leeuwarden 19 februari 2018, ECLI:NL:TADARL: 2018:16: [ECLI:NL:TADARL:2018:16 Raad van Discipline 19-02-2018 17-341 | NDFR](#)

¹⁹ RvD Amsterdam, 28 februari 2017, ECLI:NL:TADRAMS:2017:46: [uitspraaknummer](#)

vergemakkelijking van de toegang tot het recht en een extra prikkel tot het leveren van kwalitatieve rechtsbijstand voor de rechtzoekende genoemd.²⁰

3.5 Tussenconclusie

De tuchtrechtelijke praktijk wijst uit, dat de regeling in de Voda rond de RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken voldoende waarborgen biedt ten aanzien van het voorkomen van het optreden van mogelijke deontologische risico's.

Nu is gebleken, dat er in de praktijk een zekere behoefte bestaat aan een RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken (zie onderdeel 3 van deze evaluatie) kan worden gesteld, dat paragraaf 7.4.3 voorziet in een passend tuchtrechtelijk kader. Deze voorschriften bieden zowel de toezichthouder als de tuchtrechter voldoende handvatten voor toetsing en handhaving.

Vanuit deontologisch oogpunt zijn er naar aanleiding van de verrichte evaluaties geen contra – indicaties aangetroffen, die het definitief in de Voda opnemen van de RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken in de weg zouden kunnen staan.

De bepalingen in paragraaf 7.4.3 van de Voda blijken bovendien in de praktijk goed te werken en risico's die mogelijk aan een RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken kleven, voldoende te mitigeren. Wel zou artikel 7.13 Voda, inhoudende het per RUB informeren van de deken kunnen worden geschrapt. Bij een definitieve inwerkingtreding van de RUB komt de aan dit artikel ten grondslag liggende evaluatiegrond immers te vervallen. Daarnaast bieden de voorschriften in paragraaf 7.4.3 voldoende aanknopingspunten voor tuchtrechtelijke opvolging of bestuursrechtelijke handhaving, zodat het niet proportioneel is om advocaten met nog een afzonderlijke meldplicht te belasten.

²⁰ H.O. Kerkmeester, Contingency fees en letselschade: een rechtseconomische analyse, Verkeersrecht 1999, p. 257 - 261

4. Internationale analyse van resultaatgerelateerde beloning

Dit onderdeel geeft antwoord op de vraag of de Nederlandse variant van de RUB in letsel – en overlijdensschadezaken in de pas loopt met regelingen rond resultaatafhankelijk belonen, zoals deze in andere EU – landen gelden. Hierbij zal allereerst worden stilgestaan bij de internationale regelgeving. Voorts zal een uitgebreid rechtsvergelijkend onderzoek dat in 2006 heeft plaatsgevonden worden besproken, waarna de resultaten van de onlangs in 2024 verrichte uitvraag zullen worden besproken.

4.1 Code of conduct van de CCBE en de Code of Ethics van de IBA

De code of conduct van de CCBE verbiedt in Regel 3.3.1 de quota pars litis ofwel contingency fee. Deze vorm van belonen levert strijd op met een behoorlijke rechtspleging en kan leiden tot speculatief procederen, aldus de toelichting bij genoemd artikel. No cure no pay en beloningen afhankelijk van het resultaat zijn echter niet verboden, mits deze maar voldoende zijn gereguleerd ter bescherming van de cliënt en de goede rechtspleging.²¹ De regels, zoals opgenomen in de Voda voldoen aan dit criterium. Het Nederlandse systeem levert naar Europese standaarden dan ook geen strijd op met de door de CCBE geformuleerde bepalingen over RUB.

In regel 18 van de International Code of Ethics van de IBA is de bepaling opgenomen, dat een overeenkomst waarbij een voorwaardelijke vergoeding is overeengekomen (contingency fee) – voor zover toegestaan door beroepsregels en praktijk – onder alle omstandigheden redelijk en onderworpen aan toezicht moet zijn.²² De bepalingen in de Voda laten zich ook met deze code verenigen.

4.2 Eerder rechtsvergelijkend onderzoek

In 2006 is in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum door Maastricht University een rechtsvergelijkend onderzoek gedaan naar beloningssystemen voor advocaten in lidstaten van de Europese Unie, met name naar de mogelijkheid om een RUB overeen te komen²³. Het onderzoek wilde met name een antwoord geven op de vraag in hoeverre andere landen een verbod kennen op RUB voor advocaten en op de vraag onder welke voorwaarden dergelijke beloningen zijn toegelaten. De in 2006 verrichte inventarisatie heeft laten zien, dat de regels in de verschillende landen sterk variëren en dat het zowel in de theorie als in de praktijk om sterk verschillende systemen gaat, wat een adequate vergelijking moeilijk maakt. De beloningssystemen voor advocaten bleken in ieder geval in grote mate van elkaar te verschillen. Uit het onderzoek kon overigens wel de conclusie worden getrokken, dat resultaatgerelateerde beloningen in ieder van de onderzochte landen wel min of meer in de één of andere vorm voorkomen. Daarbij werd ook vastgesteld dat in

²¹ [EN_CCBE_CoCpdf1_1382973057.pdf](#)

²² [International Ethics](#)

²³ M. Faure, T. Hartlief, N. Philipsen, Resultaatgerelateerde beloningssystemen voor advocaten, Een vergelijkende beschrijving van beloningssystemen voor advocaten in een aantal landen van de Europese Unie en Hong Kong, 2006, [Resultaatgerelateerde beloningssystemen](#)

het geheel niet gereguleerde contingency fees in het algemeen onverenigbaar werden geacht met de onafhankelijkheid en partijdigheid van de advocaat in de rechtspleging. Success fees waren daarentegen in alle landen toegestaan, zo luidde één van de conclusies uit het rapport.

Dezelfde conclusie kwam naar voren uit een inventarisatie die de CCBE in 2010 onder haar leden heeft verricht. Ook uit deze inventarisatie bleek dat de nationale regelgeving van de verschillende leden van de CCBE zeer van elkaar verschillen.

4.3 De uitvraag in 2024 en inventarisatie van de resultaten hiervan

In de tweede helft van 2024 is onder de leden van de CCBE een uitvraag uitgezet naar de in de verschillende lidstaten gehanteerde vormen van RUB. Deze questionnaire is als bijlage II bij deze evaluatie gevoegd. De balies van België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Portugal, Spanje, Schotland en Zweden hebben op deze uitvraag gereageerd. In dat kader is een volgend beeld naar voren gekomen.

- Alle respondenten (met uitzondering van Ierland) geven aan dat in hun jurisdictie een success fee gehanteerd mag worden.
- No cure no pay is in Denemarken, Ierland, Spanje en Schotland onder bepaalde voorwaarden toegestaan. België, Frankrijk en Portugal kennen een verbod op no cure no pay.
- De mogelijkheid van een no cure no pay afspraak in combinatie met een contingency fee is bij de meeste respondenten (met uitzondering van Ierland, Spanje en Schotland) verboden, aangezien er bij de respondenten altijd sprake moet zijn van een zeker (kostendekkend) tarief. In Duitsland, dat over het algemeen een strikt gereguleerde tarifiering voor advocaten wordt in een beperkt aantal gevallen de mogelijkheid van een no cure no pay afspraak in combinatie met een contingency fee toegestaan. Argumenten hierbij zijn het creëren van een gelijk speelveld met andere dienstverleners op de incassomarkt en het vergroten van de toegang tot het recht.
- De respondenten die een verbod kennen op no cure no pay en/of quota pars litis beargumenteren dit met een beroep op de noodzakelijke onafhankelijkheid van de advocaat, dat door het verkrijgen van een eigen financieel belang in het gedrang zou kunnen komen. Zweden wijst bovendien op de risico's van excessieve honoraria, oneerlijke concurrentie tussen advocaten, waarvan maar een deel bereid en in staat is dergelijke risico's, en op het risico van ongeremd procedeergedrag, waaronder *ambulance chasing*.
- De respondenten geven tenslotte aan dat het debat rond resultaatgerelateerde beloningen in hun jurisdictie niet van economische, doch van ethische aard is, waarbij in de nabije toekomst geen significante ontwikkelingen worden verwacht.

4.4. Paragraaf 7.4.3. van de Voda in internationaal perspectief

Ofschoon er sprake is van een sterk wisselend beeld en het als gevolg van de uiteenlopende rechtssystemen vaak appels met peren vergelijken is, kan niet worden gesteld dat de Nederlandse variant van een gereguleerde no cure no pay in combinatie met quota pars litis uit de pas loopt met de hierboven genoemde landen. De ook internationaal gesignaleerde deontologische risico's die een bedreiging zouden kunnen vormen voor de onafhankelijkheid en partijdigheid van de advocaat en de vrees voor excessieve beloningen die in geen verhouding staan met de in een zaak verrichte werkzaamheden, zijn zoals in punt 4.2 van

deze evaluatie is betoogd in de Voda afdoende gemitigeerd. Niet in de laatste plaats omdat in de Voda een deugdelijk geadministreerd uurtarief de basis blijft vormen voor de RUB en er daarnaast uitgebreide waarborgen zijn opgenomen ter bescherming van de positie van de rechtzoekende. Overigens blijkt dat de betekenis van contingency fees ten behoeve van het vergroten van de toegang tot het recht voor diegenen die niet in staat zijn de kosten van een procedure te dragen in de landen om ons heen wel wordt onderkend.²⁴

4.5 Tussenconclusie

De regeling in de Voda levert geen strijd op met de code of conduct van de CCBE en de International Code of Ethics van de IBA.

De verschillende jurisdicties bemoeilijken een internationale rechtsvergelijking tussen de verschillende beloningssystemen van advocaten. In het algemeen kan uit de in 2024 gedane uitvraag echter worden geconcludeerd dat naast het hanteren van een kostendekkend tarief een success fee als RUB in het algemeen is toegestaan. Deze conclusie is in overeenstemming met een in 2006 door de Universiteit Maastricht verricht rechtsvergelijkend onderzoek. Zorgen rond de onafhankelijkheid en partijdigheid van de advocaat bij een niet nader gereguleerde RUB worden internationaal breed gedeeld. In de Voda is de RUB dusdanig gereguleerd, dat deze risico's voldoende zijn gemitigeerd en in de pas lopen met de beloningsmodaliteiten in de onderzochte jurisdicties.

²⁴ Voor België: C. De Backere en N. De Lathauwer, Contingent Fees: Beyond the intuitive threat, Jura Falconis Jg. 49, 2012-2013, nummer 1, pagina 101 – 126. Voor Duitsland wordt verwezen naar de uitspraak van het Bundesverfassungsgericht, 12 december 2006, [Bundesverfassungsgericht - Homepage](#) - Voor Engeland geldt dat het sinds 1995 is toegestaan om de beloning afhankelijk te maken van de uitkomst van de zaak en in geval van winst of een schikking opslag op de uurtarieven te vragen van maximaal 100%

5. Uitbreiding van resultaatgerelateerde beloning?

5.1 Beloningssysteem voor advocaten in Nederland

Zoals reeds gesteld kent artikel 7.7 Voda in het algemeen een verbod op een resultaatgerelateerd honorarium. Dit verbod dient – naast de hierboven besproken in artikel 7.8 en 7.9 e.v. Voda opgenomen uitzonderingsbepalingen - echter in enige mate worden gerelativeerd aangezien aan advocaten tal van andere vormen van resultaatafhankelijke beloningsmodaliteiten zijn toegestaan. Voor een uitgebreid overzicht van mogelijke prijsafspraken wordt verwezen naar de bijdrage van L. Rammeloo in de bundel Integriteit in de zakelijke advocatuur: normenkader en Praktijk.²⁵

De tuchtrechter laat resultaatafhankelijke beloningen toe, mits er maar een ondergrens in de vorm van een kostendekkend tarief wordt gehanteerd, dat bovendien voorziet in een bescheiden salaris voor de advocaat.²⁶ Als bovengrens geldt dat advocaten niet excessief mogen declareren.²⁷ Binnen deze marges bestaat voor advocaat en cliënt dan ook de nodige ruimte om afhankelijk van het behaalde resultaat tot bepaalde prijsafspraken te komen. Dit kan zijn door een success fee af te spreken of juist een no win less fee overeen te komen. Wel zullen de daarbij gehanteerde ondergrens en bovengrens in een dusdanige redelijke verhouding moeten staan dat voorkomen wordt dat er voor de advocaat niet alsnog een significant eigen belang ontstaat bij de manier waarop het geschil uiteindelijk wordt opgelost. Wat als een redelijke verhouding heeft te gelden, hangt af van de omstandigheden van het geval, waaronder de aard en de complexiteit van de zaak, de inhoud van het te behalen resultaat en de mate waarin de advocaat specifieke (onderzoek)kosten voor eigen rekening neemt.²⁸

5.2 Verruiming RUB?

De RUB is in de juridische markt van letselschade ondertussen gemeengoed geworden en tussen verzekeraars en belangenbehartigers zijn hierover ook nadere afspraken gemaakt.²⁹ Dit is bij andere rechtsgebieden (nog) niet het geval. Mede ook omdat bij andere vormen van juridische bijstand niet altijd even duidelijk is wanneer nu wel of niet een bepaald resultaat is behaald en of een dergelijk resultaat wel op geld waardeerbaar is. Dit neemt evenwel niet weg dat vanuit de zorg om toegang tot het recht periodiek de vraag moet worden gesteld of de huidige beloningssystematiek nog wel congruent is met de maatschappelijke ontwikkelingen en de hiermee gepaard gaande mogelijk gewijzigde vraag naar rechtsbijstand. Beantwoording van deze vraag dient uiteraard te geschieden binnen de kaders van de advocatuurlijke kernwaarden. Dit deontologische kader biedt mogelijk wel voldoende bandbreedte om door herijking van bepaalde beloningsmodaliteiten de toegang tot het recht te vergroten.

²⁵ Jonathan E. Soeharno, , Emilie van Rijckevorsel-Teeuwen en Jan Loorbach, Integriteit in de Zakelijke Advocatuur : Normenkader en Praktijk, Leonie Rammeloo hoofdstuk 9 de rekening, Den Haag, 2022, p 147-149 en 154

²⁶ HvD 9 februari 1998, nr. 2474, Advocatenblad 19 maart 1999. Zie ook de toelichting bij artikel 7.7 Voda en Gedragsregel 17

²⁷ HvD 13 december 1993, nr. 1813, Advocatenblad 18 februari 1994

²⁸ HvD 7 september 2018, ECLI:NL:TAHVD:2018:178, [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrecht](https://uitspraak-overheid.nl/Tuchtrecht)

²⁹ <https://platformpersonenschade.verzekeraars.nl/wp-content/uploads/Unorganized/BKB-2024.pdf>. Zie ook de bijbehorende staffel: staffel-bkb-2024-2027-letsel.pdf

In dit verband kan worden gedacht aan de financiering van rechtsbijstand die samenhangt met collectieve acties, onder meer op grond van artikel 3: 305a BW en artikel 7: 907 BW. Al dan niet voor een specifieke gelegenheid opgerichte belangenorganisaties maken in toenemende mate gebruik van deze mogelijkheid tot collectieve actie. Een dergelijke actie kan een ideële doelstelling hebben, zoals bijvoorbeeld bij Urgenda het geval was, terwijl andere collectieve acties meer gericht zijn op het verkrijgen van een schadevergoeding. Collectieve acties komen met name in beeld bij die zaken waarin een te verkrijgen individuele vergoeding dermate gering is dat deze niet opweegt tegen de door de rechtzoekende te betalen griffierechten en advocaatkosten. Ook de zorg voor het milieu en het klimaat lenen zich voor collectieve actie. Zonder een dergelijk collectief wordt een efficiënte rechtsbescherming tegen aantasting van het milieu (en thans: het klimaat) niet onaanzienlijk bemoeilijkt, aldus de Hoge Raad.³⁰ Recente voorbeelden zoals de toeslagaffaire en de afwikkeling van de schadegevallen naar aanleiding van de aardgaswinning in Groningen laten zien, dat een er ook bij de rechtsbescherming tegen de overheid een groeiende behoefte is aan collectieve actie. Advocaten spelen in dergelijke collectieve acties een belangrijke rol en leveren hierbij niet alleen een bijdrage aan het oplossen van problemen van rechtzoekenden, maar dragen in dit kader ook bij aan een verdere rechtsontwikkeling en aan een meer rechtvaardige samenleving.

Echter de financiering van dergelijke collectieve acties kent de nodige knelpunten. Zo zijn belangenorganisaties aangewezen op financiële bijdrages van hun achterban en hebben de individuele rechtzoekenden niet altijd de middelen om de aanzienlijke kosten van dergelijke procedures, waaronder advocatenkosten voor te financieren. Ofschoon er diverse mogelijkheden zijn, zoals bijvoorbeeld procesfinanciering door een externe derde en de mogelijkheid van een rechter tot een kostenveroordeling, is hier in de rechtspraak toch sprake van een leemte, waaronder regulering rond passende beloningsmodaliteiten voor advocaten, die de kosten rond dergelijke collectieve acties al dan niet willen (laten) voorfinancieren.

Dat in de advocatenpraktijk behoefte is aan een richtsnoer in dezen blijkt wel uit de casus die in 2018 aan het Hof van Discipline is voorgelegd na een dekenbezwaar tegen vier advocaten, die zich voor het verlenen van rechtsbijstand aan gedupeerden van de gaswinning hadden bediend van een claimstichting.³¹ Aangezien een regelgevingskader ontbrak, heeft het Hof zelf een globaal kader geschetst hoe advocaten zich, gelet op de geldende kernwaarden, ten opzichte van een dergelijke claimstichting dienen te verhouden. Daarbij heeft het Hof overigens aangegeven zich te realiseren dat door middel van een claimstichting in omvang beperkte maar in aantal vele vorderingen kunnen worden gebundeld – en eventueel met behulp van procesfinanciering – de toegang tot het recht ook mogelijk wordt gemaakt voor gedupeerden die anders na een individuele kosten-batenanalyse van deze rechtsbijstand en van het treffen van rechtsmaatregelen zouden hebben afgezien. In de thans besproken voorliggende casus moest het Hof evenwel constateren, dat, kort gezegd, zowel de contractuele inrichting als de governance van de rechtsbijstand, strijd opleverden met de kernwaarden van partijdigheid, onafhankelijkheid en (financiële) integriteit. Het Hof spreekt in dezen van *een ronduit chaotisch beeld*.

Het is niet gezegd dat de aanwezigheid van een normenkader (voor RUB) bij collectieve acties in de Voda in de onderhavige kwestie tot een ander oordeel van het Hof zou hebben geleid. Wel was er dan in ieder geval een richtinggevend kader aanwezig geweest, dat

³⁰ HR 27 juni 1986, ECLI: NL:HR: 1986: AD 3741, [ECLI:NL:HR:1986:AD3741](#), voorheen [LJN AD3741](#), [AG5411](#), Hoge Raad, 12 700

³¹ HvD 7 september 2018, ECLI:NL:TAHVD: 2018:178, [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrect](#)

enerzijds als leidraad had kunnen dienen bij de inrichting van contracten en de governance in deze kwestie en anderzijds een toetsbaar normenkader aan de tuchtrechter had geboden.

In een in opdracht van het WODC uitgevoerd onderzoek naar de mogelijkheid van een (revolverend) processenfonds voor collectieve acties constateren de onderzoekers dat het no cure no pay en quota pars litis verbod zoals dit in Nederland geldt voor advocaten een belemmering vormt om de kosten van collectieve acties voor te financieren. De onderzoekers concluderen vervolgens: *'nader onderzoek daarnaar al dan niet gevolgd door een beperkte heroverweging van eerder gemaakte beleidskeuzes is wellicht aangewezen in het licht van de (gemengde) positieve ervaringen die met het experiment op het terrein van letselschade zijn geboekt.'*³²

De NOvA kan in deze ontwikkeling een belangrijke rol spelen door zich de vraag te stellen of de huidige toegestane beloningsmodaliteiten wel in voldoende mate aansluiten bij deze toegenomen vraag en maatschappelijke aandacht voor collectieve acties of dat anderszins tot regulering moet worden overgegaan. Advocaten weten in dat geval wat deontologisch wel en wat niet kan. Daarnaast krijgt de tuchtrechter dan een passend beoordelingskader en hoeft deze niet zelf naar kaders te zoeken. Los van deze deontologie en de verantwoordelijkheid van de NOvA als regelgever, is een verkenning naar de positionering van de advocaat in collectieve acties en de mogelijkheden tot voorfinanciering ook maatschappelijk gezien een belangrijk signaal. Door de toeslagen en aardgaskwesties is de kwetsbaarheid van de individuele burger pijnlijk aan het licht gekomen. De ontwikkelingen ten aanzien van het milieu, het klimaat en de mensenrechten zullen de behoefte aan een collectief georganiseerde rechtsbescherming in de toekomst alleen maar vergroten. Het is daarom van belang dat de NOvA de mogelijkheden van het verstevigen en versterken van de positie van advocaten in collectieve acties verkend door middel van een breed opgezet onderzoek, waarbij naast advocaten uit de praktijk, ook wetenschappers, maar ook een representatieve groep van rechtzoekenden in het kader van meedenken worden betrokken. Een dergelijk onderzoek is ook geheel in de lijn met de missie/visie van de NOvA, die richtinggevend wil zijn in ontwikkelingen, die de positie van de advocatuur en de rechtzoekenden raken.

5.3 Aanbeveling

Aanbevolen wordt om met betrekking tot het creëren van een kader aangaande de positionering van de advocaat in collectieve acties en een verkenning naar de mogelijkheden van voorfinanciering van dergelijke acties nader onderzoek te (laten) doen. Relevant hierbij is zowel een deontologische, een rechtseconomische, maatschappelijke als een internationale analyse, waarbij naast advocaten uit de praktijk, ook wetenschappers en een representatieve groep van rechtzoekenden worden betrokken. Bij dit onderzoek zouden dan tevens de contouren van een hierbij mogelijk passend normenkader moeten worden geschetst.

³² X. Kramer, I. Tzankova, J. Hoevenaars, K. van Doorn: Nut, noodzaak, vormgeving en kosten van een (revolverend) processenfonds voor collectieve acties, 25 juni 2023, p. 56 – 57, [Nut, noodzaak, vormgeving en kosten van een \(revolverend\) processenfonds voor collectieve acties](#)

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Het bovenstaande geeft aanleiding tot het trekken van de navolgende conclusies en aanbevelingen:

- Vanuit deontologisch oogpunt zijn er naar aanleiding van de verrichte evaluaties geen contra – indicaties aangetroffen, die het definitief in de Voda opnemen van de RUB bij letsel – en overlijdensschadezaken in de weg staan. Aanbevolen wordt om de RUB definitief in de Voda op te nemen en in dit verband artikel 10.3 Voda te schrappen.
- Aanbevolen wordt om artikel 7.13 Voda te schrappen omdat de evaluatiegrond van deze bepaling bij een definitieve opname van paragraaf 7.4.3. van de Voda komt te vervallen en er anderszins voldoende aanknopingspunten voor passend toezicht en handhaving aanwezig zijn.
- Aanbevolen wordt om met betrekking tot het creëren van een kader aangaande de positionering van de advocaat in collectieve acties en een verkenning naar de mogelijkheden van voorfinanciering van dergelijke acties nader onderzoek te (laten) doen. Relevant hierbij is zowel een deontologische, een rechtseconomische, maatschappelijke als een internationale analyse, waarbij naast advocaten uit de praktijk, ook wetenschappers en een representatieve groep van rechtzoekenden worden betrokken. Bij dit onderzoek zouden dan tevens de contouren van een hierbij mogelijk passend normenkader moeten worden geschetst.

LITERATUURLIJST

Geraadpleegde literatuur

C. De Backere en N. De Lathauwer, Contingent Fees: Beyond the intuitive threat, Jura Falconis Jg. 49, 2012-2013, nummer 1, pagina 101 – 126

D. Beenders, J. Gijsbers, Immateriële schadevergoeding in collectieve actie, Maandblad voor vermogensrecht, 2023, [\(5\) Post | LinkedIn](#)

A. van der Bent en P. Slob, Beloningsafspraken: Wat is wel en niet toegestaan tussen advocaat en cliënt?, Advocatenblad 7 januari 2015, [Beloningsafspraken: Wat is wel en niet toegestaan tussen advocaat en cliënt? - Het Advocatenblad](#)

A. Boitelle, P. Olden: Een handleiding voor de WAMCA, Ondernemingsrecht 2024/18, [\(5\) Post | LinkedIn](#)

W.H. van Boom en M. de Jong, Het Experiment resultaatgerelateerde beloning – verwachtingen over werking en doelbereiking, , Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade, 2014/3, p. 69 e.v

D.L.M.T. Dankers – Hagenaars: De no cure no payovereenkomst in verhouding tot de redelijkheidstoets bij de begroting van buitengerechtelijke kosten: een analyse van HR 26 september 2014, ECLI:NL: 2014: 2797 (de Jonge /Scheper Ziekenhuis), MvV 2014, 12, 339 – 344

Evaluatie Experiment Resultaatgerelateerde beloning in letsel- en overlijdensschadezaken van 5 november 2018: [Evaluatie van het experiment](#)

M. Faure, T. Hartlief, N. Philipsen, Resultaatgerelateerde beloningssystemen voor advocaten, Een vergelijkende beschrijving van beloningssystemen voor advocaten in een aantal landen van de Europese Unie en Hong Kong, 2006, [Resultaatgerelateerde beloningssystemen](#)

M. Faure, L. Visscher, I Tzankova, Collectieve acties, Preadviezen Nederlandse Vereniging voor Burgerlijk recht 2015 p. 18-19, [Untitled](#)

H.O. Kerkmeester, Contingency fees en letselschade: een rechtseconomische analyse, Verkeersrecht 1999, p. 257 – 261

X. Kramer, I. Tzankova, J. Hoevenaars, K. van Doorn: Nut, noodzaak, vormgeving en kosten van een (revolverend) processenfonds voor collectieve acties, 25 juni 2023, p. 56 – 57, [Nut, noodzaak, vormgeving en kosten van een \(revolverend\) processenfonds voor collectieve acties](#)

A. Ozinga, De WAMCA onder de loep genomen, Tijdschrift voor vergoeding personenschade, 2020, 23, p. 11 – 19, [De WAMCA onder de loep genomen · Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade · BJu Tijdschriften](#)

J. Soeharno, , E. van Rijckevorsel-Teeuwen en J. Loorbach, Integriteit in de Zakelijke Advocatuur : Normenkader en Praktijk, Leonie Rammeloo hoofdstuk 9 de rekening, Den Haag, 2022, p 152.

¹ I. Tillema, Commerciële motieven in privaatrecht, Collectieve acties: olie op het vuur van de claimcultuur, AA 2016 0337, p. 337 - 340

I. Tzankova, Wetsvoorstel collectieve schadevergoedingsactie: een oplossing voor welk probleem ook alweer?, TVP 2017, nr. 4, p. 107 - 119

Overheidspublicaties, regelgeving en gedragsregels:

Besluit van de directeur-generaal van de Nederlandse Mededingingsautoriteit van 21 februari in zaak 560 (Engelgeer): [Title](#)

Besluit van 9 maart 2005, houdende vernietiging van de Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning) van de Nederlandse Orde van Advocaten van 25 maart 2004, [Staatsblad 2005, 123 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)

Code of Conduct CCBE: [EN_CCBE_CoCpdf1_1382973057.pdf](#)

International code of conduct IBA: [International Ethics](#)

Kamerstuk 31753, nr. 65: [Brief regering; Verordening resultaatgerelateerde beloning advocaten \(no cure no pay\) - Rechtsbijstand - Parlementaire monitor](#)

Regeling Buitengerechtelijke Kosten Belangenbehartigers 2024 en staffel BKB: <https://platformpersonenschade.verzekeraars.nl/wp-content/uploads/Unorganized/BKB-2024.pdf> en [staffel-bkb-2024-2027-letsel.pdf](#)

[Resultaatgerelateerde beloning advocatuur \(32123VI-72\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

LIJST VAN GERAADPLEEGDE JURISPRUDENTIE

Hof van Justitie

HvJ EG 19 februari 2002, zaak C309/99 NOvA case: [EUR-Lex - 61999CJ0309 - EN - EUR-Lex](#)

Bundesverfassungsgericht

Bundesverfassungsgericht, 12 december 2006, [Bundesverfassungsgericht - Homepage –](#)

Hoge Raad

HR 27 juni 1986, ECLI: NL:HR: 1986: AD 3741, [ECLI:NL:HR:1986:AD3741, voorheen LJN AD3741, AG5411, Hoge Raad, 12 700](#)

HR 26 september 2014: ECLI: NL:HR:2014-2797 (de Jonge/Scheper Ziekenhuis): [ECLI:NL:HR:2014:2797, Hoge Raad, 13/04192](#)

Gerechtshof Arnhem – Leeuwarden

Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2021: ECLI:NL:GHARL:2021:10447, [ECLI:NL:GHARL:2021:10447, Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 200.278.774/01](#)

Hof van Discipline

HvD 13 december 1993, nr. 1813, Advocatenblad 18 februari 1994

HvD 9 februari 1998, nr. 2474, Advocatenblad 19 maart 1999

HvD 10 juli 2017, ECLI:NL: TAHVD: 2017; 151: [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrect](#)

HvD 7 september 2018, ECLI:NL:TAHVD:2018:178, [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrect](#)

HvD 10 januari 2020, ECLI:NL: 2020: 19 [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrect](#)

HvD 's-Gravenhage, 2 september 2024, ECLI:NL:TAHVD:2024:246 Hof van Discipline 's Gravenhage 240031, [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrect](#)

Raad van Discipline

RvD Amsterdam 6 september 2016: ECLI:NL:TADRAMS: 2016: 185: [Uitspraak - Overheid.nl | Tuchtrect](#)

RvD Arnhem-Leeuwarden 19 februari 2018, ECLI:NL:TADARL: 2018:16: [ECLI:NL:TADRARL:2018:16 Raad van Discipline 19-02-2018 17-341 | NDFR](#)

RvD Amsterdam, 28 februari 2017, ECLI:NL:TADRAMS:2017:46: [uitspraaknummer](#)

LIJST VAN INFORMANTEN (in alfabetische volgorde)

Met dankzegging voor de medewerking.

Nicole Bastiaans, advocaat bij SAP letselschadeadvocaten, voorzitter vereniging van letselschadeadvocaten

Edwin Bosch, advocaat VBS Advocaten, voorzitter vereniging Vereniging Advocaten voor Slachtoffers van Personenschade (ASP)

mr. Alwin Farahani, Senior beleidsmedewerker Advocatuur en Rechtsbijstand, Ministerie van Justitie en Veiligheid, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving, Directie Rechtsbestel

Nils Jonger, advocaat en secretaris vereniging van letselschadeadvocaten

June van Oers, advocaat bij SAP letselschadeadvocaten advocaten, lid werkgroep artsen advocaten

Dr. R. Sanders, advocaat bij de Clercq Advocaten te Leiden

Prof. Dr. J.E. Soeharno, hoogleraar rechtspleging in rechtsfilosofisch perspectief aan de Universiteit van Amsterdam

BIJLAGE I REGELING VAN PARAGRAAF 7.4.3. VAN DE VODA

Paragraaf 7.4.3 Experiment letsel- en overlijdensschadezaken

Artikel 7.9 Voorwaarden letsel- en overlijdensschadezaken

Een advocaat kan de bepalingen van deze paragraaf toepassen bij letsel- en overlijdensschadezaken, indien:

- a. de aansprakelijkheid niet aanstonds is erkend of niet redelijkerwijs vaststaat, dan wel problemen van enige importantie voorzienbaar zijn in de sfeer van schade of causaliteit en
- b. de cliënt niet in aanmerking komt voor door de overheid gefinancierde rechtsbijstand, of daar uitdrukkelijk van af ziet.

Artikel 7.10 Vergoeding advocaat

De advocaat kan met zijn cliënt overeenkomen dat hij geen honorarium in rekening brengt indien het financiële resultaat voor de cliënt minder is dan of gelijk is aan nihil, en

- a. indien de specifieke kosten voor rekening van de cliënt blijven, dat hij zijn gebruikelijke uurtarief vermenigvuldigt met ten hoogste factor 2, en dat hij een honorarium in rekening brengt, inclusief algemene kantoorkosten en BTW, van ten hoogste 25 procent van het financiële resultaat; of
- b. indien de betrokken advocaat alle specifieke kosten voldoet en deze kosten slechts aan de rechtzoekende in rekening brengt voor zover het te verkrijgen financiële resultaat daarvoor ruimte biedt, dat hij zijn gebruikelijke uurtarief vermenigvuldigt met ten hoogste factor 2,5, en dat hij een honorarium in rekening brengt, inclusief algemene kantoorkosten en BTW, van ten hoogste 35 procent van het financiële resultaat en dat toegewezen kostenvergoedingen aan hem toekomen.

Artikel 7.11 Bijzondere normen advocaat

1 De advocaat informeert de cliënt schriftelijk voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst ten minste over:

- a. de mogelijkheid van door de overheid gefinancierde rechtsbijstand, van beroep op een particuliere rechtsbijstandverzekering en van honorering van de advocaat op basis van een te betalen uurtarief ongeacht de uitkomst van de zaak;
- b. het redelijkerwijs te verwachten verloop van de zaak;
- c. de redelijkerwijs te verwachten specifieke kosten in deze zaak en de mogelijkheden, genoemd in artikel 7.10.

2 De advocaat verstrekt de cliënt een risico-inschatting met schriftelijke informatie betreffende de verwachting ten aanzien van de door de advocaat te verrichten arbeid en de te maken kosten.

3 De advocaat kan de rechtsbijstand slechts tussentijds beëindigen op grond van gewichtige redenen en met inachtneming van de daartoe noodzakelijke zorgvuldigheid.

4De advocaat kan uitsluitend na schriftelijke aanvaarding door de cliënt een schikkingsovereenkomst met de wederpartij sluiten of een gerechtelijke procedure aanhangig maken of beëindigen.

5De advocaat legt de omstandigheden van het geval vast, op grond waarvan iedere zaak voldoet aan artikel 7.9.

Artikel 7.12 Inhoud overeenkomst

Een overeenkomst die afspraken aangaande het honorarium bevat wordt door beide partijen ondertekend en bevat in ieder geval:

- a. een beschrijving van de opdracht;
- b. de informatie, bedoeld in artikel 7.11, eerste, tweede en vijfde lid;
- c. de volgende financiële afspraken:
 - het percentage van het uiteindelijke financiële resultaat dat volgens de overeenkomst geldt voor de berekening van het maximaal te declareren honorarium;
 - het verwachte financiële resultaat; en
 - het overeengekomen uurtarief van de advocaat;
 - of de specifieke kosten voor risico van de rechtzoekende zijn of voor risico van de advocaat;
- d. een regeling voor het geval:
 - de cliënt tussentijds de opdracht intrekt zonder concreet zicht op het beschreven te behalen resultaat, inhoudende de betaling van een redelijke vergoeding voor gewerkte uren en de betaling van gemaakte kosten;
 - de cliënt tussentijds de opdracht intrekt met concreet zicht op het beschreven te behalen financiële resultaat;
- e. een regeling, die ziet op de overdracht van de zaak aan een andere advocaat in geval van tussentijdse intrekking van de opdracht;
- f. de bepaling, bedoeld in artikel 7.11, derde lid, dat de advocaat de rechtsbijstand slechts tussentijds kan beëindigen op grond van gewichtige redenen en met inachtneming van de daartoe noodzakelijke zorgvuldigheid, met bepaling van de wijze waarop in dat geval de honorering plaatsvindt;
- g. een bepaling met de strekking van artikel 7.11, vierde lid;
- h. een bepaling waarin is vastgelegd dat de cliënt na het tekenen van de overeenkomst deze nog eenzijdig en zonder gevolgen teniet kan doen binnen een in de overeenkomst te bepalen redelijke bedenktijd.

Artikel 7.13 Informeren deken over resultaatgerelateerd honorarium

1De advocaat die voornemens is voor de eerste maal een overeenkomst te sluiten als bedoeld in artikel 7.10, stelt vooraf daaraan de deken op de hoogte van dit voornemen.

2De advocaat die in een of meer zaken toepassing geeft aan de bepalingen van paragraaf 7.4.3 verstrekt de deken uit eigen beweging binnen twee maanden na afloop van elk

kalenderjaar door middel van een door de algemene raad vastgesteld formulier de volgende gegevens:

- a.zijn naam en de naam van zijn kantoor;
- b.het aantal gemaakte resultaatgerelateerde honorariumafspraken;
- c.de verwachte en indien van toepassing, de overeengekomen of toegewezen schadevergoeding;
- d.zijn gebruikelijke en het overeengekomen uurtarief;
- e.het aantal uren dat hij in totaal aan de zaak heeft besteed;
- f.de overeengekomen wijze van beloning, het van toepassing zijn van artikel 7.10, onderdeel a of onderdeel b, en het bedrag van de specifieke kosten;
- g.de (doel)groep van rechtzoekenden;
- h.het aantal zaken waarin een vergoeding is toegewezen;
- i.of de advocaat lid is van een specialisatievereniging en zo ja, welke;
- j.of sprake is van tussentijdse beëindiging van de door de advocaat verleende rechtsbijstand.

3De dekens verstrekken alle informatie die relevant is voor de beoordeling van de doeltreffendheid en de effecten van paragraaf 7.4.3 aan de algemene raad.

1. Methods of payment of lawyers

1.1 *Do lawyers in your country with an exclusive right to represent their clients before all or some courts have the right to:*

- 1.1.1 charge a higher fee if the outcome is successful ('no win less fee'); Yes/No
- 1.1.2 agree with the client that no fee or expenses (outlays) are due in specified circumstances ('no cure no pay', 'no win no fee'); Yes/No
- 1.1.3 charge a percentage of the outcome of the case, possibly in combination with any other charging method (pars quota litis, pactum de quota litis)? Yes/No

1.2 *If one or more of these questions are answered in the affirmative, could you please:*

- 1.2.1 specify in which legal disciplines these remuneration modalities are permitted and in which they are not;
- 1.2.2 give all references of the rules and regulations concerned;

2. Objectives

Assuming that methods of payment have been regulated, what reasons have been put forward to do so, to promote this or to agree with it:

- 2.1 by the body which issued these regulations;
- 2.2 by the organisation which represents the interests of lawyers;
- 2.3 by legal doctrine?

If there is a specific regulation (either in statutes, other formal government regulation or ethical rules), we would also like to know the explicit or implicit goals of this regulation. If, in addition to legal doctrine, there would be a particular view on this issue of (allowing or prohibiting) contingency fee systems, we would like to know which policy arguments are used to justify the permission or prohibition of these systems.

3. Economic consequences

If there have been changes in the permitted methods of payment of lawyers in the recent past, has this affected:

- 3.1 the number of cases taken by lawyers;
- 3.2 the number of cases brought in court;

In literature and in practice it is noted that the method of payment of lawyers affects several economic parameters. The direction of these changes is hard to predict. Therefore, we would

like to know if any research has been conducted in your country and if statistics concerning these parameters are available.

4. Discussion and view of the future

What developments are to be expected in the near future in your country?

The question arises whether in your respective system the way in which lawyers are paid is subject of discussion towards reform or not. Is there debate for instance in government circles, legal doctrine or among lawyers to change the payment system (for instance towards allowing contingency fees)? If there is a debate towards reform, please indicate what the reasons are for this reform, and in particular, what the policy options are behind this debate.